

λογία. Ἐκδοχὴν κι ἔροαθὴν μερικὴ ὥρα, ὕστερ' ἀρχίζαν καὶ τὸ μάγγανο τοῦ κουβᾶ. Καὶ δὸς του νὰ πίνουν καὶ νὰ μακαρίζουν τὰ πεθαμμένα τοῦ νοικοκύρη. Καὶ κεῖ ἀπάνω νὰ δίνῃ καμιά μακρίολα μιὰ σκουντιὰ τῆς ἀλλονῆς, καὶ νὰ περεχύνεται αὐτὴ καὶ νὰ τρέχῃ νὰ τὴν κυνηγᾷ ὡς ἔξω στὸ δρόμο. Κ' οἱ ἄλλες νὰ τσιρίζουν στὰ γέλοια.

— Μ' αὐτὰ ὅλα τί ἔχουμε νὰ κάμουμε μὲ τὸν μπάρμπ' Ἀναστάση ποῦ πέρασε.

— Αὐτοῦ ἔρχομαι τώρα. Εἶταν κι αὐτὸς νιὸς μιὰ φορὰ, σὰν ὅλους μας, καὶ σὰν ἐλόγου σου τώρα. Εἶχε μιὰ γυναῖκα, εἶχε κι ἐν' ἀγοράκι τριῶ χρονῶ. Ὅλη του ἡ ζωὴ κ' ἡ χαρὰ ἐκεῖ εἶταν. Τὸ σπῆτι του τὸ βλέπεις ἐκεῖ δὴ κατὰ τίς μεγάλες συκαμινιές. Εἶναι τὸ περιβόλι του. Ἐχει καὶ πηγὰδι ἐκεῖ, μὰ εἶναι γλιφὸ τὸ νερὸ του. Τὸ καλὸ τὸ νερὸ τὸ εἶχε στὴ στέρνα, στὴ μέσα τὴν αὐλὴ. Τὸ χειμῶνα τὴ γέμιζε ὡς ἀπάνω. Τὸ καλοκαίρι, ὅσο πήγαινε κατέβαινε τὸ νερὸ, καὶ βόιζε ἡ στέρνα στὸ παραμικρὸ χτύπημα. Αὐτὸ τὸ βοῖτὸ τὸ διασκεδάζε τὸ παιδί. Ἐτρέχε καὶ χτυποῦσε τὸ σκέπασμα καὶ κοιτάζε τὴ μάνα γελῶντας. Ὑστερα ἤθελε καὶ νὰ δῆ μέσα. Καὶ κρατῶντας τὸ ἡ μάνα τὸ σκυβε κ' ἔβλεπε ὁ μικρὸς τᾶλλο τὸ παιδάκι ποῦ καθρεφτιζότανε μέσα στὸ βαθὺ τὸ νερὸ καταμεσὴ σ' ἕνα φωτερό γύρο. Αὐτὸ τὸ παιχίδι ἔγεινε πολλές φορές. Ἐτυχε νὰ εἶναι μιὰ φορὰ ζωηρότερο τὸ παιδί, καὶ πὸ ἀπρόσεκτη ἡ μητέρα. Ἐκεῖ ποῦ ἔβλεπε ὁ μικρὸς τὸ παιδάκι μὲς στὸ νερὸ, τοῦ ἦρθε νὰ χτυπήσῃ μὲ τὸ χέρι του καὶ τὸ μάγγανο μὲ τὸ τυλιγμένο σκοινὶ τοῦ κουβᾶ, γιὰ νὰ βοῖξῃ ἡ στέρνα. Τῆς γλιστράει τῆς μάνας τᾶγόρι, πιάνεται ἀπὸ τὸ σκοινὶ, γυρίζει ὁ μάγγανος, παίρνει τὸν κάτω δρόμο τὸ σκοινὶ, κ' ἴσια μέσα! Πάει τὸ παιδί! Ὁ, τι ἔκαμε νὰ σκυψ' ἡ μάνα καὶ ν' ἀρπάξῃ τὸ μικρὸ της, παραπατάει πρὸς τὸ πλάγι, καὶ καθὼς γυρίζει ὁ μάγγανος σὰ δαιμονισμένος, κέρφει τὸ σιδερένιο τοῦ χέρι ἀπάνω στὸ ζαλισμένο κεφάλι της καὶ τὴν ἀφίνει ξερὴ τὴν ταλαίπωρη! —

— Φτάνει, φτάνει νὰ σὲ χαρῶ. Ἄν καὶ γιὰ τρὸς, σὲ τέτοια παραμύθια δὲν ἔρχομαι.

— Μακάρι νὰ εἶταν παραμύθι! Μόνον, ποῦ ἂν εἶταν παραμύθι, δὲ θὰ εἶχαμε τώρα νερὸ στὸ χωριό. Ὅλα τὰ χηρεμένα του χρόνια τὰ πέρασε ὁ καημένος ὁ Ἀναστάσης νὰ φωνάζῃ Νερό, καὶ Νερὸ τρεχάμενο! Νὰ φράξουν οἱ στέρνες, καὶ νὰ λείψῃ τὸ τρομερὸ τους βοῖτό! Καὶ τὸ κατάφερε. Μᾶς ἔφερε σὲ θεογνωσία, κ' ἔχουμε τώρα ἕνα μεγάλο καλὸ στὸ χωριό.

— Γεννημένο ἀπὸ μεγάλο κακό, εἶπα τοῦ κύρ Ἀσῆμη.

A.

ΣΟΝΕΤΤΟ

Εἶναι μεγάλοι αὐτοῦ τοῦ κόσμου οἱ καιμοί,
Γιὰ μιὰ καὶ μοναχὴ καρδιὰ πολὺ μεγάλο.
Μαρτύρησέ το, τρισβασανισμένο μου κορμί,
Ποῦ σὰν καλάμι τρέμεις στὴν ἀνεμοζάλη.

Ἐσύ, ποῦ εἶσαι μόνον χῶμα καὶ νερό,
Ποῦ πλάσθηκες ἀπ' τὸ Θεὸ γιὰ νὰ ραγίξεις,
Ἐπὶ μᾶς ψυχῆς δεινὰ χωρεῖς τόσον καιρὸ,
Κι' ἀκόμα δύνασαι νὰ ζῆς καὶ νὰ γογγύζεις!

Ἄλλοι στον πόχει τὴν ἀγάπη στὴ ψυχὴ,
Καὶ τὸ βοτάνι ἀπὸ μικρὸς δὲν ξεροζώνει!
Χαρὰ ν' ἀνθήσῃ στὰ κλωνιά του μοναχί,
Καὶ κείνη μάγιο μυστικὸ τὴ φαρμακώνει!

Ἄχ ἡ δική μου ἀγάπη κρύβει ἀπ' τὴν ἀρχὴ
Καιμὸ στὰ φύλλα της ποῦ τὴ ζωὴ μου λυώνει.

A. E.

ΜΥΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΜΥΚΗΝΑΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟ ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΟΥΝΤΑ

Δεκαεπταετία μόλις παρήλθεν, ἀφ' ὅτου ὁ παράδοξος μὲν καὶ ἀνεπιστήμων θαυμαστῆς τοῦ Ὀμήρου, ἀλλ' οὐδὲν ἤττον θαυμασίας ἀληθῶς ἀνὴρ Ἑρρίκος Σχλεῖμαν ἀνεκάλυψε τοὺς μυκηναίους θησαυροὺς, ἐνθουσιῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι τῆς ἐπιζώσης γενεᾶς τὴν τότε παρὰ τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ παραχθεῖσαν μεγίστην κατάπληξιν. Μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου οἱ ἀρχαιολογοῦντες δὲν ἀνεβίβαζον τὴν ἐλληνικὴν ἱστορίαν ὑπὲρ τὸν ἔγδοον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, οὐδ' ἐφ' ἀντάξιν ποτε ὅτι ὑπῆρξεν ἀξία λόγου καλλιτεχνία ἐν Ἑλλάδι πρὸ τῶν τότε γνωστῶν ἑσκαυοειδῶν ἀγαλμάτων καὶ τῶν μετοπιῶν τοῦ Σελινοῦντος· τὰ δὲ κυκλώπεια τεῖχη τῆς Τίρουθος καὶ τῶν Μυκηνῶν καὶ οἱ μεγαλοπρεπέστατοι θολωτοὶ τάφοι τοῦ Ἀτρώεω καὶ τοῦ Μινύου ἐθεωροῦντο ὡς ἔργα κείμενα ὀπισθεν τοῦ μυστηριώδους πέπλου τῶν μύθων, δι' ὧν ἀπεκρύπτοντο ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῶν ἀμετόχων τοῦ ποιητικοῦ ἐνθουσιασμοῦ θνητῶν οἱ παλαιότεροι χρόνοι, καὶ σχεδὸν οὐδαμῶς ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν.

Ὁ αἰφνίδιος καὶ ὀλως ἀπροσδοκῆτως διὰ τῆς σκαπάνης τοῦ Σχλεῖμαν εἰς φῶς προαχθεὶς μυκηναϊκὸς πολιτισμὸς τόσον ἀσύμφωνος ἐφάνη τότε πρὸς τὸν τέως γνωστὸν ἐλληνικόν, προσέτι δὲ καὶ ἐν ἑαυτῷ τοσαύτας ἀντιφάσεις ἐνέχων, ὥστε οἱ πάντες ψυχρῶς διατεθέντες πρὸς τὸν τὰ πάντα παρ' Ὀμήρῳ ἀνευρίσκοντα ἐνθουσιασμὸν τοῦ εὐτυχοῦς εὐρετοῦ, ἀνεξήτουν ἔξω τῆς ἐλληνικῆς γῆς τὴν πατρίδα τῶν ἀνακαλυφθέντων καλλιτεχνημάτων καὶ τοῦ κατέχοντος αὐτὰ λαοῦ. Ἄλλ' ἤδη ὁ ἀναγινώσκων τὸ ἀρτίως ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον δημοσιευθὲν βιβλίον τοῦ κ. Τσουντα ἔχει πρὸ ἑαυτοῦ συστηματικῶς ἐκτεθειμένην ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπεκτείνουσαν τὸν ἐθνικὸν αὐτοῦ βίον ἐπὶ ἐλόκληρον χιλιετίαν, σαφεστέραν δὲ καὶ βεβαιωτέραν τῆς ἱστορίας πολλῶν μεταγενεστέρων ἱστορικῶν περιόδων, τὰ δ' ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἔργων τῆς μυκηναϊκῆς τέχνης γεννώμενα ἀπορήματα μεταβιβλημένα ἀπὸ ἀνιχνυμάτων εἰς συνήθη ἐπιστημονικὰ ζητήματα καὶ αὐτὴν προσέτι τὴν νεφελοδὴ σύστασιν πολλῶν παναρχαίων μύθων συμπεπηγμένην εἰς στερεὸν σῶμα πραγματικῶν γεγονότων.

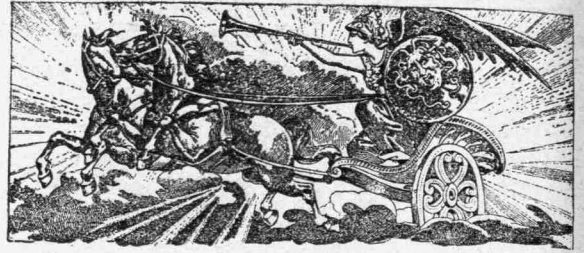
Βεβαίως εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ μεγαλοεργήματος τῆς ἱστορίας τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ συνεργάσθη ἄλοκληρος ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος, ἔχι ὀλίγοι δὲ εἶνε καὶ οἱ ἐξόχως μεταξὺ τῶν πολλῶν συνεργατῶν διακριθέντες. Περί τῆς συμμετοχῆς τοῦ κ. Τσοῦντα ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ ἀρκεῖ τοῦτο μόνον λεγόμενον ἀντὶ πλείονων, ὅτι καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ αἱ προγενέστεραι ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι διακριθῆναι καὶ αἱ μακροχρόνιοι ἐν Μυκῆναις ἀνασκαφαὶ κατατάττουσιν αὐτὸν διακρίτως μετὰ τῶν πρώτιστων τῆς ἱστορίας ταύτης δημιουργῶν.

Ἐλλείψεις καὶ κενὰ ἔχει βεβαίως τὸ βιβλίον τοῦ κ. Τσοῦντα ἱκανὰ τὰ πλείστα τούτων ὅμως δὲν εἶνε πλημμελήματα τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ φυσικαὶ ἀτέλειαι αὐτοῦ τοῦ ἀρτιγενοῦς κλάδου τῆς ἐπιστήμης, εἰς ὃν ἀνήκει τὸ βιβλίον, ἥμισυ δὲ δύνανται νὰ ἐλαττωσῶσι τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ὑπόληψιν ἐνώπιον παντὸς εὐσυνειδήτου κριτοῦ. Δυστυχῶς μεταξὺ τῶν ἀσθενεστέρων μερῶν τοῦ βιβλίου πρέπει νὰ κατατάξωμεν καὶ τὸ περί τὴ γ ἡ κεφάλαιον. Τὴν ἀτέλειαν ταύτην ὅμως ἀναπληροῦν πλουσιοπαρόχως ὁ συγγραφεὺς διὰ τῶν ἀφθόνων καὶ ἀξιολογητῶν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ταφῆς καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν τάφων παρατηρήσεων αὐτοῦ καὶ ἰδίως διὰ τοῦ ἀξιοθαύμαστου κεφαλαίου τοῦ ἐπιγραφομένου Μυκηναϊκοὶ λαοί.

ὑπὲρ τὸ προσῆκον μέτρον σκεπτικῶς νομίζομεν ὅτι ἐδείχθη ὁ συγγραφεὺς (σελ. 214—216) διατάζων νὰ δεχθῆ τὰ ἐπὶ τῆς λαθῆς λιθίνου τινὸς ἀγγείου κεκαργμένα σημεῖα ὡς γ ρ ἄ μ μ α τ α, διότι καὶ ἀπίθανον εἶνε ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἦτο ὄλως ἄγνωστον πᾶν εἶδος γραφῆς, ἐνῶ ἄλλοι λαοὶ εἰς συγγῆν μετ' αὐτῆς κοινωνίαν εὐρισκόμενοι καὶ ὄχι ἀνώτερον πολιτισμὸν ἔχοντες μετεχειρίζοντο ἀπὸ αἰώνων πολλῶν γράμματα, καὶ διότι τὰ ἐπὶ τοῦ μνημονευθέντος ἀγγείου σημεῖα διὰ τὸ ἀσύμμετρον τῆς μορφῆς καὶ τὸ πολυπλοκὸν αὐτῶν μόνον ὡς γράμματα δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν, οὐδέποτε δὲ ὡς κοσμηματικὰ ἢ ἀπλῶς διακριτικὰ σημεῖα. Ἐπειτα καὶ τὸ ὄνομα Φοινικῆ ἡ ἰ α, δι' οὗ ἐν νεωτέροις χρόνοις ἐδήλουν οἱ Ἕλληνας τὰ τοῦ συνήθους ἀλφαβήτου στοιχεῖα, δεικνύει βεβαίως ὅτι ὑπῆρξαν καὶ ἄλλα γράμματα μὴ φοινικικῶν, ἥτοι ἐξ ἄπαντος ὡς παριστώμενα συλλαβῶν καὶ ὄχι ἀπλοῦς φθόγγους, ὅπως τὰ στοιχεῖα τῆς κυπριακῆς γραφῆς, ἥτις πιθανῶς εἶνε ἀνάπτυξις αὐτῆς τῆς παναρχαίας μυκηναϊκῆς. Καθ' ἡμᾶς τοῦλάχιστον τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως γραφῆς ἐν τοῖς μυκηναϊκοῖς χρόνοις εἶνε λελυμένον, διότι δὲν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὴν μόνην δυναμένην νὰ προέλθῃ μετὰ λόγου, ἄλλως δ' ἀπίθανωτάτην ἀντίρρησην, ὅτι τὸ ἀγγεῖον δύναται νὰ ἐκομίσθῃ ἐξ ἄλλου τόπου καὶ νὰ ἔχῃ γράμματα ἄλλου λαοῦ.

Εἰς ὅσα λέγει ὁ συγγραφεὺς περὶ τῶν ἐν τοῖς κυκλωπέοις τεύχεσι συρίγγων (σελ. 226) νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τοικύτως εἶχεν ἀναμφιβόλως καὶ τὸ τεῦχος τοῦ Ἄργου, διότι οὐδὲν ἄλλο δύνανται νὰ εἶνε αἱ ψ α λ ἰ δ ε ς, ἃς μνημονεῖ οἱ Πλούταρχος (Κλειομέν. κβ'). λέγων ὅτι ὁ Κλειομένης ἐπιτεθεὶς κατὰ τοῦ Ἄργου «ἐκλόψας τὰς ἐνδον». Τοιαύτη ψαλίδας πιθανώτατα εἶνε καὶ τὸ σήμερον ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἁγίου Ἡλίας ἐν Ἄργει σωζόμενον κυκλώπειον ἔρειπιον.

Ἡ γλώσσα, ἣν μεταχειρίζεται ὁ κ. Τσοῦντας, ἐν γένει μὲν οὕτε δυνάμει στερρεῖται οὔτε χάριτος, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ μέρη ἱκανῶς ἡμελημένα. Α. Ν. 2.

ἈΝΑ ΤΟ ἈΣΤΥ

Τὸν εἶδαν τέλος πάντων οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὸν φοβερόν καὶ τρομερὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ὁ ὅποιος ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ Παρθενός—ἐκ τῶν γλωσσικῶν του ἐγγλημάτων αὐτὸ ἐνθυμούμαι περισσότερον, — καὶ νὰ ὀνειρευθῆ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης εἰς γλώσσαν φιλολογικὴν . . . Ὁ κ. Ψυχάρης κατήλθεν ἐκ Παρισίων συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου του καὶ μετὰ τινος χρόνου διαμονῆν ἐν Θεσσαλίᾳ, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. Ἐμείναν ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν πρωτεύουσιν, ἐγνώρισεν τοὺς λογίους — μετὰ τῆς αὐτῆς εὐγενοῦς προθυμίας τοὺς τε ὑπερμάχους τῆς δημοτικῆς καθὼς καὶ τῆς καθαρευούσης, — τὸν ἐγνώρισαν, ἔδωκε μίαν συνέντευξιν εἰς ἕνα τῶν συντακτῶν τοῦ Ἄστειος καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Τήνον. Ἐκεῖθεν, ἐπιστρέφων εἰς Ἀθήνας, θὰ μεταβῆ μετὰ τοῦ κ. Δροσίνῃ εἰς Ρούμελην. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς Παρισίους ὁ κ. Ψυχάρης θὰ κἀμῃ καὶ μίαν διάλεξιν εἰς τὸν Σύλλογον Παρθενῶν περὶ Φιλικῆς — εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν εἰς τὴν Δημοτικὴν, — οὕτω δὲ θὰ δυνηθῆ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι μὴ ἀκούμενοι εἰς τὸ ὅτι τὸν εἶδαν, θέλουσιν καὶ νὰ τὸν ἀκούσουσιν.

+

Καὶ ἄλλο ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά υἱοῦ ἀπήλασαν φέτος οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Ξένην, παρασταθεῖσαν διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῆς Ὀμοιοῦσας τὸ παρελθόν Σάββατον. Καὶ ὡς δρᾶμα μὲν δὲν ἤρρεσε πολὺ εἰς τὸ κοινὸν μας ἢ σύντροφος τῆς Πριγκηπίσσης τῆς Βαγδάτης καὶ τῆς Συζύγου τοῦ Κλαυδίου, ἔργον τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὴν νεφελοῦδον οὕτως εἶπεῖν περίοδον ἐν τῇ παραγωγῇ τοῦ Δουμά. Ἄλλ' ἡ ὑπόκρισις εὐηρέστησε πολὺ. Ὡς δούκισσα τοῦ Σεμῶν ἢ δεσποινὶς Βερῶνῃ διεκρίθη πολὺ, προπάντων κατὰ τὴν μετὰ τοῦ συζύγου τῆς σκηνῆς ἐν τῇ δ' πράξει· ἐξ ὧν δὲ τῶν ἄλλων ἡθοποιῶν περισσότερον ἤρρεσεν ὁ κ. Ζάννος, ὑποκριθεὶς τὸν ἱατρὸν Ρεμῶν ἐν καὶ μετὰ μεγάλης τέχνης, μὲ τὸν λεπτὸν ἐκεῖνον κωμικὸν χρωματισμὸν, τόσον ἀρμύζοντα, ἐξαγγεῖλας τὰς παραδόξους του θεωρίας καὶ τὰς λαμπράς του εὐφυολογίας.

+

Καὶ μία γαλλικὴ κωμῶδις: Τὸ Διαζύγιον (Divorcens) τοῦ Σαρδού. Ἐν μέσῳ μεγάλης συρροῆς ἐπὶ τρεῖς ἡδὲ ἑσπέρας τὸ παίξει ὁ θίασος τῆς κυρίας Παρασκευοπούλου. Μετὰ τὰ γονδροκαπήματα καὶ τὰς βαναυσολογίας τῶν τόσων πρωτοτύπων κωμειδουλῶν μας, οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκεῖνοι τοῦλάχιστον τῶν ὁποίων δὲν διεφάρη ἀκόμη ἡ καλαισθησία, ἐνετράφησαν εἰς τὴν λεπτήν καὶ ἀβίαστον γαλιτικὴν εὐφυίαν, ἐκ τῆς ὁποίας σπινθηροβολεῖ ὁ διάλογος τῆς ὠραίας κωμῶδιος τοῦ